Dros ddysgwyr, dros Gymru
For learners, for Wales

Cylchlythyr y sector Addysg Gychwynnol Athrawon – Haf 2026

Rhifyn: Haf 2026 | Dyddiad: 26.06.2026 | Oddi wrth: Estyn | Cynulleidfa: Partneriaethau AGA a rhanddeiliaid

Croeso i gylchlythyr sector Addysg Gychwynnol Athrawon (AGA) Estyn. Mae'r cylchlythyr hwn yn rhoi crynodeb o'r prif negeseuon ar gyfer y sector AGA, ynghyd â datblygiadau ehangach Estyn a allai fod o ddiddordeb i addysgwyr athrawon mewn prifysgolion ac ysgolion. Mae croeso i chi anfon y cylchlythyr ymlaen at gydweithwyr ym maes AGA.

Yn y rhifyn hwn

- Cyfarfod Grŵp Cyfeirio Partneriaethau AGA
- Rôl yr arolygydd cyswllt AGA
- Ffocws estynedig Estyn ar ddarllen
- Addysgu ac arweinyddiaeth mathemateg
- Defnyddio Deallusrwydd Artiffisial Cynhyrchiol i gefnogi addysgu a dysgu
- Mwy na dewis olaf: Trefniadau ar gyfer gwasanaethau tiwtora AHY yng Nghymru, a’u hansawdd
- Addysgu a Dysgu Gwyddoniaeth: Addysgu ar gyfer dealltwriaeth mewn ystafelloedd dosbarth gwyddoniaeth
- Mentora
- Podlediadau *Sgwrs*
- Tudalennau'r sector AGA ar ein gwefan
- Dysgu
- Digwyddiadau a dyddiadau i ddod
- Cysylltiadau

Cyfarfod Grŵp Cyfeirio Partneriaethau AGA

Ym mis Ebrill, croesawom gynrychiolwyr o bob partneriaeth AGA yng Nghymru i gyfarfod cyntaf ein Grŵp Cyfeirio Partneriaethau AGA. Rhoddodd y digwyddiad gyfle i drafod ein cynigion cynnar ar gyfer y fframwaith arolygu AGA newydd ac i gasglu adborth gan y sector. Ers hynny, rydym wedi ystyried yn ofalus y safbwyntiau a rannwyd gan gynrychiolwyr y partneriaethau ac wedi defnyddio'r adborth hwn i fireinio ail ddrafft *Beth rydym yn ei arolygu* ac i lywio datblygiad cynnar *Sut rydym yn arolygu*. Mae rhai o'r prif newidiadau yn cynnwys:

- symud o bum maes arolygu i dri
- canolbwyntio'r meysydd arolygu ar:

    - MA1 Dysgu, addysgu a mentora
    - MA2 Proffesiynoldeb, lles a gofal
    - MA3 Arwain a gwella
- cyflwyno adran 'cynnydd dros amser', sy'n darparu sylwebaeth werthusol gryno ar agwedd ar waith y bartneriaeth lle gwnaed cynnydd cadarnhaol tuag at fynd i'r afael ag argymhelliad (neu agwedd ar argymhelliad) o'i hadroddiad arolygu diwethaf.

Mae'r tabl isod yn amlygu rhai o'r prif negeseuon a glywsom yn ystod digwyddiad y grŵp cyfeirio a sut y maent wedi dylanwadu ar gam nesaf ein gwaith:

Yr hyn a glywsom gan y partneriaethau	Sut rydym wedi ymateb
Croesawyd y fframwaith, yn enwedig ei ffocws ar athrawon dan hyfforddiant, cynnydd ac effaith.	Rydym wedi cadw'r prif strwythur, ynghyd â'r weledigaeth a'r rhesymeg sy'n sail i'r fframwaith.
Teimlwyd bod rhai agweddau ar y fframwaith yn rhy ddwys, gyda dyblygu rhwng y meysydd arolygu.	Rydym wedi lleihau dyblygu a chryfhau'r cydlyniad rhwng y meysydd arolygu, yn enwedig rhwng MA1 a MA2.
Roedd y cyfranogwyr am weld mwy o eglurder ynghylch cysyniadau allweddol a'r hyn y bydd arolygwyr yn ei werthuso.	Rydym wedi cryfhau'r naratif cyflwyniadol ac wedi egluro diben a ffocws pob maes arolygu. Byddwn yn datblygu canllawiau ategol ar gyfer meysydd allweddol, megis addysgu a mentora.
Dylai cymhlethdod gweithio mewn partneriaeth a'r trefniadau atebolrwydd gael eu hadlewyrchu'n gryfach.	Rydym wedi cryfhau'r cyfeiriadau at gydweithio, gweithio mewn partneriaeth a llais athrawon dan hyfforddiant, yn enwedig ym Maes Arolygu 3, Arwain a gwella.
Dylid parhau i gryfhau'r gwahaniaeth rhwng arolygu ac achredu gan Gyngor y Gweithlu Addysg (CGA).	Rydym wedi mireinio ffocws y fframwaith ymhellach ar ansawdd, effaith a deilliannau athrawon dan hyfforddiant, gan gynnal gwahaniaeth clir rhwng rôl arolygu Estyn a chyfrifoldebau achredu Cyngor y Gweithlu Addysg (CGA).

Mae adborth y grŵp wedi bod yn amhrisiadwy wrth ein helpu i brofi ein syniadau cychwynnol ac i sicrhau bod ein cynigion yn parhau i ganolbwyntio ar gefnogi gwelliant, cynnal ansawdd a darparu atebolrwydd cyhoeddus mewn ffordd gymesur a chefnogol.

Rôl yr arolygydd cyswllt

Ers mis Medi 2025, rydym wedi cyflwyno rôl newydd yr arolygydd cyswllt AGA. Diben y rôl yw cynnal ymgysylltiad rheolaidd â'r partneriaethau yn ystod y cyfnod rhwng cylchoedd arolygu a chefnogi'r sector wrth iddo barhau i ddatblygu ei ddarpariaeth a'i arweinyddiaeth. Drwy ymweliadau tymhorol neu gyfarfodydd ar-lein, mae arolygwyr cyswllt yn gweithredu fel cyfeillion beirniadol, gan ymgymryd â deialog broffesiynol ag arweinwyr a thimau AGA, cynnig her adeiladol a darparu cyfleoedd i fyfyrio.

Caiff y trafodaethau a'r gweithgareddau yn ystod ymweliadau eu teilwra i gyd-destun a blaenoriaethau pob partneriaeth. Er bod cynnydd yn erbyn argymhellion arolygu blaenorol yn parhau i fod yn ffocws, mae'r ymgysylltu hefyd yn rhoi cyfle i archwilio datblygiadau ehangach yn y bartneriaeth a blaenoriaethau cenedlaethol newydd i Gymru.

Gan fod y rôl yn dal i esblygu, byddwn yn adolygu'r flwyddyn gyntaf o weithgarwch ac yn casglu adborth gan y partneriaethau i helpu i lywio'r trefniadau ar gyfer y dyfodol. Bydd hyn yn sicrhau bod y rôl yn parhau i gefnogi gwelliant ac yn meithrin capasiti ar draws y sector. Bydd rôl yr arolygydd cyswllt yn parhau i fod yn nodwedd bwysig o'n hymgysylltiad â phartneriaethau AGA y tu hwnt i gyflwyno'r trefniadau arolygu newydd ym mis Medi 2027, gan helpu i gynnal deialog broffesiynol a chefnogi gwelliant parhaus.

Ar ddiwedd y cylchlythyr hwn, ceir trosolwg o ffyrdd eraill yr ydym yn cefnogi gwelliannau ym maes Addysg Gychwynnol Athrawon.

Ffocws estynedig Estyn ar ddarllen

Fel rhan o ffocws estynedig Estyn ar ddarllen, rydym wedi parhau i ystyried sut y dylai darllen gael ei hadlewyrchu yn nhrefniadau arolygu AGA yn y dyfodol. Mae darllen wedi bod yn rhan o'n gwerthusiad o addysgu a dysgu erioed. Fodd bynnag, o fis Medi 2027 ymlaen, bydd arolygwyr yn rhoi mwy o bwyslais ar ba mor effeithiol y mae partneriaethau'n sicrhau bod athrawon dan hyfforddiant yn datblygu'r wybodaeth, y ddealltwriaeth a'r medrau sydd eu hangen i gefnogi datblygiad darllen disgyblion.

O ganlyniad, mae ein canllawiau ‘Beth rydym yn ei arolygu’ yn cynnwys cyfeiriadau cliriach at ddarllen ac yn adlewyrchu'r rôl bwysig sydd gan athrawon dan hyfforddiant wrth gyfrannu at ddatblygiad disgyblion i fod yn ddarllenwyr hyderus a medrus. Rydym hefyd wedi cryfhau ein ffocws ar sut mae partneriaethau'n helpu athrawon dan hyfforddiant i ddeall nodweddion diwylliant darllen cryf ac i ddefnyddio dulliau sy'n seiliedig ar dystiolaeth i gefnogi disgyblion ar wahanol gamau yn eu datblygiad fel darllenwyr.
Gallwch ddarllen rhagor am ein ffocws estynedig ar ddarllen ar draws yr holl sectorau rydym yn eu harolygu yma: **Darllen: Er mwyn dysgwyr, er mwyn Cymru – Estyn**.

Addysgu ac arweinyddiaeth mathemateg

Yn ystod tymor y gwanwyn, bu Estyn yn gweithio mewn partneriaeth â Dysgu i gyflwyno cyfres o sioeau teithiol mathemateg ac i ddatblygu ystod o adnoddau i gefnogi ymarferwyr mewn lleoliadau ysgol. Gan adeiladu ar dystiolaeth arolygu genedlaethol, mae'r adnoddau hyn yn amlygu nodweddion addysgu, arweinyddiaeth ac ymarfer cynhwysol effeithiol ym maes mathemateg.

Gall y deunyddiau hyn hefyd fod o ddiddordeb i bartneriaethau AGA, gan ddarparu mewnwelediadau gwerthfawr i'r dulliau a'r ymarfer sy'n cefnogi deilliannau cadarn i ddysgwyr. Gallant helpu i lywio'r ddarpariaeth ar gyfer athrawon dan hyfforddiant, gan gefnogi eu dealltwriaeth gynyddol o addysgu mathemateg effeithiol. Cliciwch yma i weld crynodeb ac i gael mynediad at yr adnoddau a ddatblygwyd:

Datgloi potensial: Mewnwelediadau i wella addysgu ac arweinyddiaeth ym maes addysg mathemateg – Estyn.

Defnyddio Deallusrwydd Artiffisial Cynhyrchiol i gefnogi addysgu a dysgu

Mae datblygiad cyflym deallusrwydd artiffisial (DA), yn enwedig deallusrwydd artiffisial cynhyrchiol (DAC), yn dylanwadu fwyfwy ar lawer o agweddau ar fywyd bob dydd, gan gynnwys addysg. Wrth i dechnolegau DA ddod yn fwy hygyrch, mae ysgolion a'r system addysg yn archwilio sut y gallant gefnogi dysgu ac addysgu, gan ystyried ar yr un pryd gwestiynau pwysig ynghylch moeseg, diogelwch, diogelu data a dyfodol dysgu. I bartneriaethau AGA, mae hyn yn cyflwyno cyfleoedd yn ogystal â chyfrifoldebau. Mae ein hadroddiad thematig diweddar yn amlygu pwysigrwydd sicrhau bod darparwyr addysg gychwynnol athrawon yn paratoi athrawon dan hyfforddiant i ddefnyddio deallusrwydd artiffisial yn briodol yn eu hymarfer proffesiynol ac i gefnogi disgyblion i ymgysylltu â deallusrwydd artiffisial mewn ffordd ddiogel, foesegol a beirniadol. Darllenwch ragor yma: **Cyfnod Newydd: Sut mae Deallusrwydd Artiffisial (DA) yn Cefnogi Addysgu a Dysgu**.

Mwy na dewis olaf: Trefniadau ac ansawdd darpariaeth Addysg Heblaw yn yr Ysgol (EOTAS) yng Nghymru

Yn ystod tymor y gwanwyn, cyhoeddwyd ein hadroddiad thematig, **'Mwy na dewis olaf: Trefniadau ac ansawdd darpariaeth Addysg Heblaw yn yr Ysgol (EOTAS) yng Nghymru'**, sy'n rhoi trosolwg o'r trefniadau a'r ddarpariaeth EOTAS yng Nghymru. Gallai'r adroddiad fod yn ddefnyddiol i bartneriaethau AGA wrth gryfhau dealltwriaeth athrawon dan hyfforddiant o anghenion disgyblion sy'n agored i niwed ac wrth ystyried enghreifftiau ymarferol o sut y gellir rhoi theori ar waith yn ymarferol.

Addysgu a Dysgu Gwyddoniaeth: Addysgu er mwyn deall mewn ystafelloedd dosbarth gwyddoniaeth

Mae'r adroddiad thematig hwn, a gyhoeddwyd yn ddiweddar, yn archwilio ansawdd dysgu ac addysgu gwyddoniaeth mewn ysgolion cynradd, uwchradd ac ysgolion pob oed yng Nghymru. Mae'n gwerthuso pa mor effeithiol y mae ysgolion yn datblygu gwybodaeth, dealltwriaeth a medrau ymholi gwyddonol disgyblion fel rhan o Faes Dysgu a Phrofiad Gwyddoniaeth a Thechnoleg o fewn y Cwricwlwm i Gymru ar gyfer y grŵp oedran 7 i 16. Mae'r adroddiad yn ystyried effeithiolrwydd cynllunio'r cwricwlwm, addysgu, asesu ac arweinyddiaeth, yn ogystal â pha mor dda y mae ysgolion yn cefnogi dilyniant mewn gwyddoniaeth ar draws y cyfnodau. Mae hefyd yn archwilio agweddau disgyblion tuag at wyddoniaeth a pha mor dda y maent yn cymhwyso eu dysgu mewn cyd-destunau dilys. Mae'r adroddiad yn cynnwys enghreifftiau o arfer effeithiol yn y sectorau cynradd ac uwchradd: **Addysgu a Dysgu Gwyddoniaeth**.

Mentora

Mae mentora o ansawdd uchel yn ganolog i addysg gychwynnol athrawon effeithiol ac yn chwarae rhan hanfodol wrth gefnogi dysgu, hyder a datblygiad proffesiynol athrawon dan hyfforddiant. Mae mentora effeithiol hefyd o fudd i ymarferwyr ar ddechrau eu gyrfa ac i'r rhai mwy profiadol, gan ddarparu cyfleoedd gwerthfawr ar gyfer dysgu proffesiynol, myfyrio a datblygu arweinyddiaeth. Er iddo gael ei gyhoeddi yn 2018, mae ein hadroddiad thematig ar fentora mewn addysg gychwynnol athrawon yn parhau i fod yn adnodd defnyddiol i arweinwyr ac addysgwyr athrawon, yn enwedig y rhai sy'n newydd i'r sector. Mae'r adroddiad yn archwilio nodweddion mentora effeithiol ac yn amlygu'r cyfraniad pwysig y mae mentora yn ei wneud i'r continwwm dysgu proffesiynol. Darllenwch ragor yma: **Y continwwm dysgu proffesiynol: mentora mewn addysg gychwynnol athrawon**.

Podlediad *Sgwrs*

Mae ein cyfres o bodlediadau, Sgwrs, yn archwilio pynciau allweddol sy'n llywio addysg a hyfforddiant yng Nghymru. Mae un bennod ddiweddar a allai fod o ddiddordeb i chi yn edrych ar sut mae ysgolion yng Nghymru yn gweithio i leihau effaith tlodi ar ddysgwyr ac i sicrhau bod pob disgybl yn cael y cyfle i lwyddo. Gallwch archwilio ein holl bodlediadau yma: **Podlediadau – Estyn**.

Tudalennau'r sector Addysg Gychwynnol Athrawon (AGA) ar ein gwefan

Mae adran Addysg Gychwynnol Athrawon (AGA) gwefan Estyn yn cynnwys ystod o wybodaeth ac adnoddau sydd wedi'u cynllunio'n benodol ar gyfer y sector. Yn ogystal â darparu mynediad at adroddiadau arolygu, adolygiadau thematig ac adnoddau i gefnogi gwelliant, mae'r tudalennau'n cynnwys y wybodaeth ddiweddaraf am waith datblygu arolygu, gweithgareddau ymgysylltu ac adnoddau a all gefnogi partneriaethau, mentoriaid, addysgwyr athrawon ac arweinwyr. Rydym yn diweddaru'r tudalennau hyn yn rheolaidd i adlewyrchu datblygiadau parhaus, gan gynnwys ein gwaith ar drefniadau arolygu'r dyfodol a gweithgarwch ehangach i gefnogi gwelliant a meithrin capasiti ar draws y sector.
Ewch i dudalennau AGA **yma**.

Efallai y bydd ein hadnodd diweddar, **Addysg Gychwynnol Athrawon (AGA) Darllen: Awgrymiadau myfyriol - Estyn**, yn ddefnyddiol i gefnogi athrawon dan hyfforddiant wrth arsylwi ar arferion darllen effeithiol yn ystod eu profiadau mewn ysgolion, myfyrio arnynt a'u trafod.

Dysgu

Dysgu yw corff cenedlaethol Cymru ar gyfer dysgu proffesiynol ac arweinyddiaeth, sy'n canolbwyntio ar gryfhau ansawdd addysgu ac arweinyddiaeth ar draws y system addysg. Mae ein gwaith yn cefnogi'r

gweithlu addysg cyfan, gan gynnwys cydweithwyr ym maes addysg gychwynnol athrawon a'r rhai sy'n paratoi i ymuno â'r proffesiwn.

Meysydd allweddol sy'n cael sylw yw:

- **Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY):** Darpariaeth ddysgu broffesiynol bwrpasol ar gyfer Cydlynwyr ADY (CADY) i gryfhau arweinyddiaeth ac egluro eu rôl, ochr yn ochr â dull ysgol gyfan sy'n gwreiddio ymarfer cynhwysol a chyfrifoldeb ar y cyd.
- **Datblygu'r Cwricwlwm ac Addysgeg:** Rhaglen newydd ar gyfer athrawon Cymraeg Craidd (Blynyddoedd 5 i 8) i gryfhau addysgeg a chefnogi'r pontio rhwng ysgolion cynradd ac uwchradd. Ategir hyn gan sioe deithiol genedlaethol Dysgu (Hydref 2026) a chyfres o bodlediadau ar Gymraeg Craidd, rhifedd a mathemateg (Hydref 2026).
- **Llythrennedd ac Ymgysylltu:** Digwyddiadau darllen cenedlaethol a gyflwynir ledled Cymru mewn partneriaeth â CAL:ON Cymru (Tachwedd 2026).
- **Rhaglenni a Phartneriaethau Cenedlaethol:** Cyllido a goruchwylio'r MA Education (Wales) cenedlaethol o fis Mehefin 2026, ynghyd â recriwtio a hyrwyddo'r EdD (Wales**)** cenedlaethol. Y dyddiad cau ar gyfer ceisiadau yw 14 Awst 2026.

I gael y wybodaeth ddiweddaraf am gyfleoedd a datblygiadau, cofrestrwch i dderbyn ein cylchlythyr: **www.dysgu.llyw.cymru**.

Digwyddiadau a dyddiadau i ddod

Tymor	**Digwyddiad / gweithgaredd**
Tymor yr haf 2026	Ymweliadau arolygwyr cyswllt ac ymweliadau Ymgysylltu Estyn Estynedig â phob partneriaeth AGA
Tymor yr hydref 2026	Cyfarfod Grŵp Cyfeirio Partneriaethau AGA, Swyddfeydd Estyn, Anchor Court (1 Hydref 2026)
Tymor yr hydref 2026	Fforwm Rhanddeiliaid ar y Cyd Estyn/Cyngor y Gweithlu Addysg (CGA), Swyddfeydd Estyn, Anchor Court (13 Hydref 2026)

Cysylltiadau

Wrth baratoi ar gyfer digwyddiadau rhanddeiliaid yn y dyfodol, hoffem wahodd partneriaethau i awgrymu syniadau ar gyfer gweithdai neu agweddau ar ymarfer yr hoffent eu harddangos. Anfonwch eich syniadau drwy e-bost at **sarah.lloyd-davies@estyn.gov.wales**.

Os oes gennych unrhyw gwestiynau am ein gwaith gyda'r sector AGA, cysylltwch â Carwyn Jenkins AEF neu Liz Barry AEF:

carwyn.jenkins@estyn.gov.wales **liz.barry@estyn.gov.wales**

Gan ddymuno gwyliau haf braf a hamdddenol i chi,

Tîm AGA Estyn

Estyn | Dros ddysgwyr, dros Gymru
For learners, for Wales

6 ffordd mae Estyn yn cefnogi gwelliant mewn Addysg Gychwynnol Athrawon (AGA)

Estyn

1 Ymweliad tymhorol arolygydd cyswllt

Mae arolygwyr cyswllt yn cefnogi partneriaethau AGA i fyfyrio ar eu cryfderau a nodi, neu fireinio, meysydd i'w gwella trwy ddeialog broffesiynol rheolaidd, cefnogol a gweithgarwch ar y cyd.

2 Adnoddau gwella

Mae Estyn yn cefnogi gwelliant drwy gynnig ystod eang o adnoddau, gan gynnwys podlediadau, astudiaethau achos a chanllawiau atodol sy'n arddangos arferion effeithiol mewn AGA ac ysgolion ledled Cymru.

3 Adroddiadau arolwg Adroddiad Blynddol Estyn

Trwy ei adroddiadau arolygiadau craidd a thematig, mae Estyn yn darparu crynodeb clir o'r hyn sy'n mynd yn dda a'r hyn sydd angen ei wella. Mae adroddiadau'n cynnwys argymhellion y gall partneriaethau AGA eu hystyried fel rhan o'u prosesau cynllunio gwella.

Rydym yn cyhoeddi ein adroddiad blynyddol ar gyflwr addysg a hyfforddiant ledled Cymru ac mae hyn yn cynnwys canllawiau ar sut i wella.

4 Gweithgareddau Dysgu Proffesiynol

Mae Estyn yn darparu amrywiaeth o ddigwyddiadau dysgu a datblygu proffesiynol, gan gynnwys:

- hyfforddiant cychwynnol ar gyfer arolygwyr cymheiriaid ac arolygwyr ychwanegol i gyfrannu fel aelodau tîm arolygiadau AGA
- hyfforddiant diweddaru blynyddol ar gyfer Arolygwyr Cymheiriaid ac Arolygwyr Ychwanegol
- gweithdai ar themâu pwysig, megis hunanwerthuso a datblygu sgiliau athrawon sy'n myfyrwyr.

Nod y cyfleoedd hyn yw i gryfhau gwybodaeth a sgiliau gwerthuso arweinwyr, fel gallant eu cymhwyso i'w lleoliadau partneriaeth eu hunain, gan helpu i adeiladu gallu ar draws y sector.

5 Deialog broffesiynol a gweithgarwch ar y cyd yn ystod arolygiadau AGA

Mae arolygwyr yn cymryd rhan mewn trafodaethau proffesiynol gydag ystod eang o randdeiliaid yn ystod arolygiadau craidd, yn enwedig gyda'r 'enwebai' sy'n aelod llawn o'r tîm arolygu. Mae'r trafodaethau hyn yn darparu cyfleoedd buddiol i fyfyrio ar gryfderau, heriau a meysydd i'w gwella partneriaeth.

Gall uwch arweinwyr gymryd rhan mewn gweithgareddau ar y cyd ag arolygwyr. Mae'r rhain yn helpu arolygwyr i ddysgu mwy am gyd-destun y bartneriaeth ac yn darparu cyfleoedd i arweinwyr AGA ddysgu o arferion gwerthuso arolygwyr.

6 Digwyddiadau Rhanddeiliaid

Mae Estyn yn arwain ystod eang o weithgareddau rhanddeiliaid, gan gynnwys cyfarfodydd, gweithdai a chynadleddau. Mae hefyd yn cyfrannu at gyfarfodydd USCET Cymru, paneli cynghori Llywodraeth Cymru a phrosiectau ymchwil rhyngwladol, er enghraifft ar Ddeallusrwydd Artiffisial Cynhyrchiol. Nod y cyfraniadau hyn yw cefnogi datblygiadau ITE a llywio polisi cenedlaethol. Mae'n gweithio'n agos gyda Chyngor y Gweithlu Addysg ar faterion o'r fath.

© Crown Copyright 2026